

Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2024-2027

Gemeente Wijk bij Duurstede

Figuur 1: groene wereld

Samenvatting

In dit Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2024-2027 staat beschreven hoe de gemeente Wijk bij Duurstede de komende vier jaar jaren invulling geeft aan de beleidsdoelstellingen op het gebied van circulaire economie. De kaders hiervoor zijn vastgelegd in de visie circulaire economie, die op 19 april 2022 door de gemeenteraad is vastgesteld. We onderschrijven we de landelijke doelen van 50 procent circulair in 2030 en 100 procent circulair in 2050.

Circulaire economie is voor sommigen van ons een relatief nieuw onderwerp, waar we dagelijks in kunnen groeien. We doen als gemeente al best veel aan circulaire economie (zie bijlage 1 voor een overzicht). Om volledig circulair te worden is echter veel meer nodig. We willen uiteindelijk dat circulaire economie een vast onderdeel is van onze dagelijkse werkzaamheden, een nieuwe standaard. Hiervoor is het nodig dat we meer weten over de mogelijkheden die er zijn en dat we ervaring opdoen met toepassingen in de praktijk. We willen hierin samen optrekken met alle stakeholders in de samenleving.

De komende jaren gaan we ons vooral inzetten op projecten en activiteiten in de volgende focusgebieden:

1. Grondstofketen consumenten en bedrijven
2. Woning- en utiliteitsbouw
3. Grond-, weg- en waterbouw
4. Producten voor de eigen organisatie
5. Maatschappelijk draagvlak

We leggen twee scenario's aan de raad voor: een plusscenario en een nog ambitieuzer scenario. Het plusscenario gaat uit van de huidige capaciteit, de reguliere middelen voor circulaire economie plus de aanvullende financiële middelen die voor 2024 en 2025 vanuit het Rijk beschikbaar zijn gesteld in het kader van de uitvoering van de Klimaatwet. Binnen dit scenario zullen we veel nadrukkelijker dan tot nu toe inzetten op het ontwikkelen van kennis en ervaringen en het verzilveren van kansen op het gebied van circulaire economie. Binnen dit pakket houden we rekening met financiële en personele ruimte om in te spelen op kansen die zich onverwachts kunnen voordoen.

Daarnaast stellen we een nog ambitieuzer scenario voor waarbij we een grotere stap maken richting ons einddoel. Voor de uitvoering van maatregelen in dit scenario is er tot en met 2027 gemiddeld 54.000 euro¹ extra budget per jaar nodig.

Binnen de circulaire economie is er geen sprake van een uitgekristalliseerd speelveld. Veel moet nog worden ontdekt. We stellen daarom voor om jaarlijks in een gesprek met de gemeenteraad de voortgang te bespreken. Zodra er een goed monitoringsinstrument beschikbaar komt, zullen we ons hierbij aansluiten.

¹ Hierbij is uitgegaan van 52.000 euro per jaar voor 0,5 fte in schaal 10A, plus van 8.000 euro verdeeld over vier jaar. In dit budget is er geen ruimte opgenomen voor eventuele financiële tegenvallers of extra uitgaven.

Inhoudsopgave

Samenvatting

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel en resultaat	5
1.3	Verantwoording en leeswijzer	5
2	Waar gaan we voor	7
2.1	Waarom een circulaire economie	7
2.2	Programma en ambities	7
2.3	Rol en invloed	8
2.4	Een circulaire aanpak	9
2.5	De uitdaging in beeld	10
3	Ambitie 2024-2027	11
3.1	Het circulaire perspectief	11
3.2	Ervaring met circulariteit	12
3.3	Kansrijke circulaire projecten	13
3.4	Maatschappelijk draagvlak	14
4	Wat kunnen we doen	15
4.1	Grondstofketen consumenten en bedrijven	15
4.2	Woning- en utiliteitsbouw	17
4.3	Grond-, weg- en waterbouw	18
4.4	Producten voor de eigen organisatie	20
4.5	Bewustwording samenleving	22
5	Twee scenario's	23
5.1	Organisatie en middelen	23
5.2	Indeling scenario's	23
5.3	Plusscenario	24
5.4	Ambitieuze scenario	28
6	Resultaten en randvoorwaarden	30
6.1	Personele capaciteit	30

6.2 Financiële middelen	31
6.3 Resultaten: meten en monitoren	33
Bijlage 1: Circulaire Wijkse projecten	1

1 Inleiding

Dit is ons Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2024-2027. In dit document beschrijven we op welke manier de gemeente Wijk bij Duurstede de komende jaren invulling geeft aan de beleidsdoelstellingen op het gebied van circulaire economie.

1.1 Aanleiding

Op 19 april 2022 is de Visie Circulaire Economie door de gemeenteraad van Wijk bij Duurstede vastgesteld. In deze visie is aangegeven hoe wij aankijken tegen de ambities en aanpak op het gebied van circulaire economie. Als gemeente onderschrijven we de landelijke doelen van 50 procent circulair in 2030 en 100 procent circulair in 2050. Dit uitvoeringsprogramma moet invulling, of in ieder geval richting, geven aan de activiteiten die we de komende jaren willen uitvoeren.

1.2 Doel en resultaat

Dit uitvoeringsprogramma is een concrete uitwerking van de visie en beschrijft welke mogelijkheden kansrijk zijn om invulling te geven aan circulaire economie en aan welke activiteiten we de komende jaren prioriteit willen geven. Het uitvoeringsprogramma dient intern als handvat voor de gemeente bij het maken van afwegingen en het stellen van prioriteiten. We kiezen zo bewust vaker voor een beter alternatief voor de huidige gangbare milieubelastende economie. Daarnaast is het document richtinggevend en informatief te gebruiken voor andere geïnteresseerden, zoals lokaal maatschappelijke organisaties en betrokken inwoners.

Een van de doelen van dit programma is dat we duidelijk willen maken wat onze bijdrage kan zijn, in de diverse rollen die we innemen, aan de landelijke doelstelling op het gebied van circulaire economie. Om daadwerkelijk een verandering in te zetten is bewustwording en daadkracht nodig. Het uitvoeringsprogramma draagt hier aan bij (zowel binnen de organisatie als binnen de gemeente) om duurzaamheid in het algemeen en circulaire economie in het bijzonder in ons (dagelijkse) werk toe te passen.

1.3 Verantwoording en leeswijzer

Dit uitvoeringsprogramma is tot stand gekomen op basis van gesprekken die we hebben gevoerd met de verantwoordelijke wethouder en met collega's van de relevante teams. Ook hebben we hulp gekregen van een groep enthousiaste mensen uit Wijk bij Duurstede met kennis over en ervaring met circulaire economie. Hierover leest u meer in paragraaf 3.3. Alle waardevolle informatie hebben we verwerkt in deze uitvoeringsagenda.

In hoofdstuk twee beschrijven we de landelijke beleidsontwikkelingen en de opgave voor gemeenten in Nederland. In hoofdstuk drie zetten we de huidige kennis en ervaring binnen de gemeente uiteen op het gebied van circulariteit en bespreken we het maatschappelijk draagvlak. In hoofdstuk vier beschrijven we de kansrijke projecten in de focusgebieden, waarna we in hoofdstuk 5 ingaan op een tweetal scenario's voor de komende vier jaar. In

het laatste hoofdstuk gaan we in op de personele en financiële middelen die benodigd zijn en bespreken we een manier om de voortgang binnen het programma te monitoren.

2 Waar gaan we voor

2.1 Waarom een circulaire economie

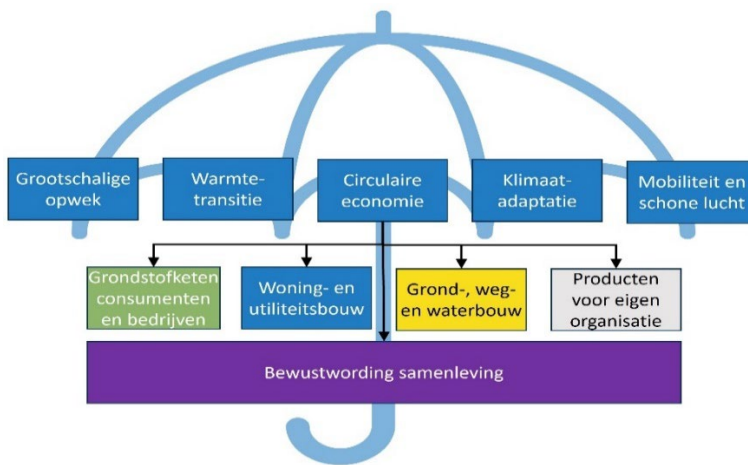
De snelle groei van de wereldbevolking, technologische ontwikkelingen en het streven naar economische groei maken dat we met elkaar steeds meer grondstoffen gebruiken. Dit leidt tot schaarste zoals voorzieningszekerheid (beschikbaarheid van grondstoffen om de economie draaiende te houden) en ernstige milieueffecten zoals uitputting van de aarde. Een circulaire economie is daarom essentieel voor het creëren en behouden van welvaart, welzijn en een schone leefomgeving.

In een perfecte circulaire economie is er geen sprake van afval: de grondstoffen waarvan de (afgedankte) producten gemaakt zijn, worden opnieuw gebruikt en blijven oneindig in de keten. Zo blijft de waarde behouden. De gemeente Wijk bij Duurstede hanteert de definitie van circulaire economie als: 'een economisch systeem waarin waarde behouden blijft of ontstaat door producten en grondstoffen te hergebruiken en vernietiging van grondstoffen te minimaliseren.' Het gaat daarmee uit van een systeem, waarbij het verdienen van geld, naast andere factoren, een belangrijke voorwaarde is om op lange termijn 'volhoudbaar' te zijn.

2.2 Programma en ambities

In Wijk bij Duurstede hebben we het programma voor duurzaamheid ondergebracht bij het domein Buiten, Inwoners en Diensten. Het duurzaamheidsprogramma kent de volgende vijf pijlers: grootschalige energieopwek, warmtetransitie, duurzame mobiliteit en schone lucht, klimaatadaptatie en circulaire economie.

Voor circulaire economie focussen we ons op de speerpunten die zijn genoemd in de Visie Circulaire Economie. Dit zijn de grondstofketen consumenten en bedrijven, de woning- en utiliteitsbouw, grond-, weg- en waterbouw (aanbesteding en uitvoering) en de producten voor de eigen organisatie. Als 'satéprikker' gaat daar dwars doorheen dat we meer bewustwording willen creëren op dit onderwerp in de brede samenleving. Het programma, met de uitsplitsing binnen circulaire economie, hebben we in de figuur hierna grafisch weergegeven:

Figuur 2: programmastructuur duurzaamheid en circulaire economie

Voor de pijler circulaire economie heeft de gemeenteraad in 2022 een visie vastgesteld. Hierin zijn de belangrijkste landelijke doelen, trends en ontwikkelingen beschreven. De gemeenteraad onderschrijft met de vaststelling het belang van de landelijke doelen op het gebied van circulaire economie. Het landelijke doel is om in 2050 een volledig circulaire economie te hebben. Als tussendoelstelling geldt 50 procent minder verbruik van abiotische grondstoffen² in 2030 (Rijksbrede Programma Nederland Circulair in 2050).

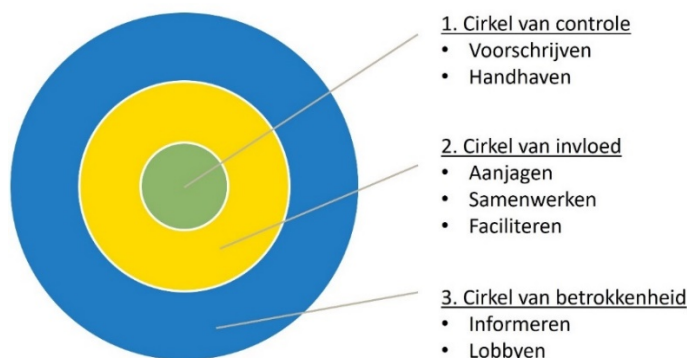
We gaan de komende jaren verder met het verhogen van het kennisniveau in de gehele organisatie en het opdoen van nog meer ervaring. Binnen de mogelijkheden die we hebben als kleinere gemeente gaan we ambitieus te werk. Hoewel we niet alle kennis en wijsheid in pacht hebben, leggen we de lat hoog en gaan we ambitieus te werk om circulaire oplossingen tot de nieuwe standaard te maken. We brengen de raad jaarlijks op de hoogte van de voortgang binnen de projecten. Zo komt een volledig circulaire economie stapje voor stapje steeds dichterbij.

2.3 Rol en invloed

We zijn een kleine actor in de grote maatschappelijke opgave naar een volledig circulaire economie. Toch hebben we als gemeente een belangrijke rol als het gaat om het op gang brengen van deze beweging. Onze invloed is het meest direct op de onderdelen waar we grip op hebben. Dit is bijvoorbeeld het geval bij onze rol als opdrachtgever, regelgever en handhaver. Naar mate onze invloed afneemt zijn we meer afhankelijk van derden om onze ambities te realiseren. Dit sterkt ons in onze overtuiging dat we anderen hard nodig hebben om meer circulair te worden en dat we het met elkaar als samenleving moeten doen.

De invloed die we als gemeente hebben kan het best worden weergegeven met cirkels. In de figuur hierna treft u de 'cirkels van invloed' aan, met voorbeelden van activiteiten die we als gemeente kunnen inzetten om te sturen op meer circulariteit.

² Dit zijn grondstoffen die geen natuurlijke oorsprong hebben

Figuur 3: Cirkels van invloed

We opereren hierbij vanuit verschillende rollen. Daarbij kun je denken aan de volgende rollen:

- De gemeente als aanbieder van materialen en reststromen;
- De gemeente als inkoper van producten en diensten;
- De gemeente als lokale regelgever en vergunningverlener;
- De gemeente als aanjager en facilitator van initiatieven, bijvoorbeeld richting inwoners, bedrijven en organisaties;
- De gemeente als lobbyist richting landelijke en Europese politiek.

Naast dat we zelf het initiatief nemen om meer circulair te worden willen we anderen informeren en stimuleren om actief bij te dragen aan circulair wonen en werken. Alleen samen kunnen er grotere stappen worden gezet naar een meer circulaire economie.

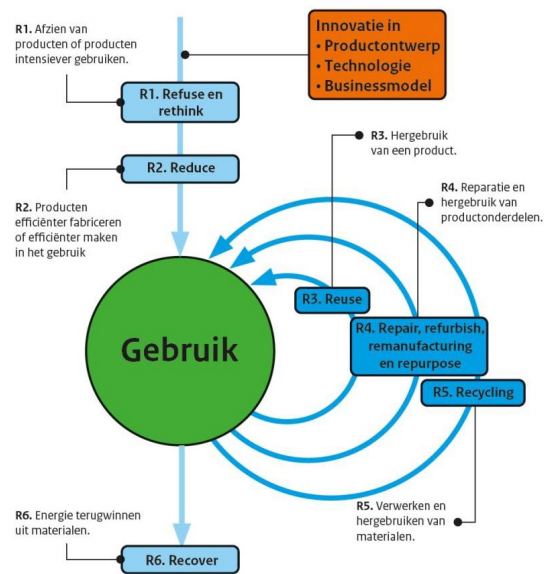
2.4 Een circulaire aanpak

Landelijk en internationaal zijn er instrumenten ontwikkeld die in de praktijk goed bruikbaar zijn om richting te geven aan de uitvoering. Het instrument dat in Nederland hiervoor het meest gangbaar is, komt van het Planbureau voor de leefomgeving en bestaat uit een set aan strategieën waarvan de Engelse benaming start met de letter "R" (de R-strategieën). De strategieën hebben als doel om onnodig grondstofgebruik te voorkomen en om grondstoffen efficiënt te (her)gebruiken. Door het hanteren van de R-strategieën draagt men bij aan een verlaging van de milieudruk (onder andere CO₂) en een verbetering van de leveringszekerheid. Een weergave van de circulaire R-strategieën treft u aan in de hierna volgende figuur.

Figuur 4 geeft de gewenste volgorde aan bij materiaalgebruik, te beginnen bij geen of minder materiaalgebruik en slim ontwerp (R1 en R2). Eenmaal in gebruik streven we naar een zo lang mogelijke levensduur van de gebruikte materialen, door deze met een zo kort mogelijke 'loop' weer te hergebruiken (R3 tot en met R5). Dit alles met als doel om zo min mogelijk materialen te verbranden (R6).

2.5 De uitdaging in beeld

Ons doel voor de lange termijn is helder: minder gebruik van grondstoffen en geen afval. Om dit te realiseren is het belangrijk dat we nog beter leren hoe we gebruik kunnen maken van de kennis die bij de markt aanwezig is op dit gebied. Ook willen we hiervoor vaker in gesprek gaan en nieuwe samenwerkingen organiseren. Het kan in sommige gevallen zo zijn dat er extra middelen nodig zijn omdat het organiseren van circulaire toepassing veelal nog niet gangbaar is (en daarmee geen standaard proces). In hoofdstuk 6 schatten we voor de voorgestelde projecten in wat de impact is op de personele capaciteit en de benodigde financiële middelen.

Figuur 4: R-strategieën van PBL, 2019

In het Nationaal Programma Circulaire Economie³ staan concrete doelen en specifiek beleid voor productgroepen die de meeste impact maken. Dat zijn:

- Consumptiegoederen: elektrische en elektronische apparaten, verpakkingen en wegwerpproducten, textiel en meubels.
- Kunststoffen: plastic verpakkingen, plastic in de bouw, landbouwplastic.
- Bouw: woningen, kantoren en bedrijfshallen, betonnen viaducten en bruggen en wegverharding.
- Maakindustrie: de productie van kapitaalgoederen, windparken, zon-PV-systemen en klimaatinstallaties.

In onze eigen organisatie zien we vooral kansen op de onderwerpen afval, woning- en utiliteitsbouw, grond-, weg- en waterbouw en economische zaken. Daarnaast kunnen we door meer circulair in te kopen stimuleren dat ondernemers komen met vernieuwende circulaire oplossingen. Tot slot zien we een belangrijke rol weggelegd op het gebied van communicatie, om het kennisniveau te verhogen en de bewustwording in de gehele gemeente verder te vergroten.

³ Het Nationale Programma Circulaire Economie is een programma met maatregelen om de transitie naar een circulaire economie te versnellen. Hierin staat wat er nodig is voor een circulair Nederland in 2050.

3 Ambitie 2024-2027

3.1 Het circulaire perspectief

Wanneer we niet gehinderd zouden zijn door belemmeringen, dan zouden we in vier jaar tijd een grote stap kunnen zetten op het gebied van circulaire economie. In deze paragraaf schetsen we een globaal beeld van de mogelijkheden voor de vier pijlers. Dit is binnen de huidige kaders geen realistisch doel, maar kan worden gezien als lonkend perspectief.

Voor de grondstofketen van consumenten en bedrijven richten we ons op de vermindering van materiaalgebruik, betere scheiding in monostromen en het volledig en hoogwaardig hergebruiken van materialen. We doen dit door een uitgebreide campagne die herkenbaar en lokaal is en in alle communicatie-uitingen terugkomt. We geven daarin zelf het goede voorbeeld. Op plekken waar we in contact komen met consumenten en bedrijven bespreken we wat zij zelf kunnen doen en waarin ze ondersteuning nodig hebben van de gemeente. We voegen direct daad bij het woord. We dagen bedrijven en inwoners uit om met innovatieve oplossingen te komen die een doorbraak vormen op materiaalhergebruik en communiceren hierover in de regio. Op die manier reduceren we de hoeveelheid afval in vier jaar tijd.

Voor de woning- en utiliteitsbouw geldt dat we voornamelijk woningen verdichten en daarbij gebruik maken van de bestaande fundering en de schil van woningen. Wanneer nieuwbouw noodzakelijk is gebruiken we daarvoor natuurlijke materialen (bijvoorbeeld houtskeletbouw) die in de regio voorhanden zijn. Bouwen mag enkel volgens de principes van 'Het Nieuwe Normaal', bijvoorbeeld prefab geproduceerd, demontabel gebouwd, met een lage MPG⁴ en een hoge MKI⁵ en voorzien van een materialenpaspoort. Zo weten we precies welke materialen en installaties toegepast zijn, zodat het beheer en onderhoud in de toekomst doeltreffend en efficiënt is.

In de Grond-, Weg- en Waterbouw passen we bij nieuwbouw en bij het beheer en onderhoud zoveel mogelijk natuurlijke materialen toe, aangevuld met volledig gerecyclede materialen. Bij voorkeur werken we samen met regionale partners. Wanneer dit mogelijk is passen we minder materialen toe en kiezen we voor milieuvriendelijke toepassingen. Vrijkomende steenachtige materialen worden in de directe regio hergebruikt, bij voorkeur direct toegepast in nieuwe projecten. We maken een integrale afweging bij de keuze voor materiaaltoepassing, zodat we bijdragen aan andere beleidsterreinen zoals milieu, energie, klimaat, veiligheid, et cetera.

De producten voor de eigen organisatie dragen direct of indirect bij aan meer circulariteit binnen de gemeente. Een belangrijk product is inkoop. In al onze inkopen dagen we de markt uit om met circulaire oplossingen te komen. We brengen lokale ondernemers met elkaar in contact en ondersteunen hen proactief bij de omschakeling naar een

⁴ MilieuPrestatie van een Gebouw

⁵ Milieu Kosten Indicator

toekomstbestendig en circulair verdienmodel. We zijn trots op onze ondernemers en inwoners en communiceren over lokale circulaire voorbeelden.

Hoewel we in de praktijk te maken hebben met belemmeringen, kunnen we ons vasthouden aan dit bovenstaand perspectief. Belangrijk is om bij alles wat we doen goed de impact af te wegen, te meten welke resultaten we boeken en tijdig bij te sturen. Bovenal moeten we niet bang zijn om onze nek uit te steken, ondanks dat we soms niet alles vooraf weten.

3.2 Ervaring met circulariteit

Circulaire economie vraagt om een nieuwe en andere manier van denken en doen. Binnen onze organisatie zijn er tal van goede voorbeelden, waarbij preventie van materialen en hergebruik van materialen als uitgangspunt zijn gehanteerd. Dit heeft nieuwe kennis en inzichten opgeleverd. De uitdaging is om komende jaren hierin een vervolgstap te zetten en deze voorbeelden om te zetten in een nieuwe circulaire standaard.

Figuur 5: Raamsticker van Stichting Nederland Schoon, Milieu Centraal en Zero Waste Nederland

De circulaire voorbeelden zijn nu nog versnipperd binnen de organisatie. Om meer inzicht te krijgen in de kennis en ervaring die aanwezig is op het gebied van circulaire economie, zijn er gesprekken gevoerd met medewerkers van inkoop, afval, communicatie, economische zaken, projectmanagementbureau en beheer openbare ruimte. De gesprekken hebben het volgende beeld opgeleverd:

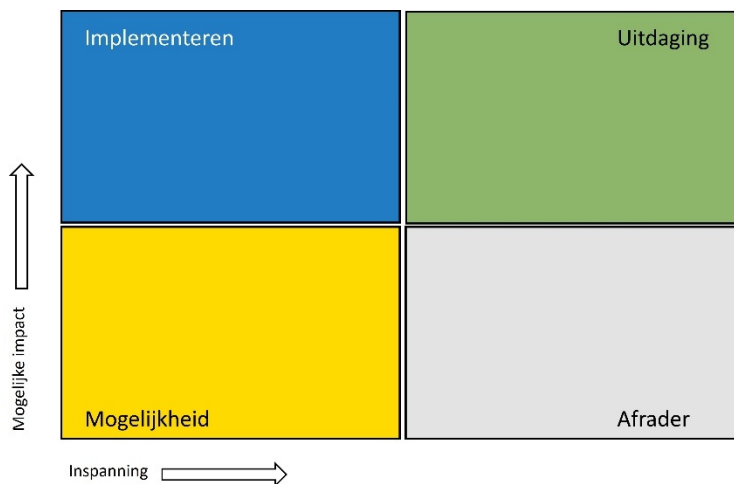
- Zodra we een kans signaleren voor circulariteit dan wordt dit doorgaans besproken. Sommige collega's weten niet precies wanneer iets een kans is of wat men dan moet doen. Anderen hebben meer kennis en interesse in het onderwerp en pakken het proactief op. Dit blijkt ook uit de vele goede voorbeelden die er al zijn (zie bijlage 1).
- Bij het projectmanagementbureau (PMB) en beheer openbare ruimte (BOR) liggen er goede kansen om impact te maken. We willen juist hier daarom de komende jaren meer kennis en ervaring opdoen binnen het gehele team, om zo het kennisniveau op circulaire economie naar een hoger niveau te tillen.
- Bij de ondersteunende teams (Inkoop en Communicatie) is er van nature al veel affiniteit met circulaire economie. Hier is al vrij veel kennis aanwezig. Zij zien het als hun uitdaging om ook anderen binnen de organisatie te motiveren.

3.3 Kansrijke circulaire projecten

Met de projectgroep hebben we verschillende werksessies gehad. Dit heeft geresulteerd in een lijst met projecten waarvan we verwachten dat deze kansrijk zijn op het gebied van circulaire economie. Deze verwachting is gebaseerd op situatie specifieke omstandigheden zoals koppelkansen, een natuurlijk moment om te investeren, actuele marktontwikkelingen en voorbeelden van toepassingen elders in het land. Soms gaat het om projecten die vanuit een andere opgave worden gerealiseerd (bijvoorbeeld woningbouw) en waar we goede kansen zien om hiermee een deel van de circulaire ambities te realiseren. Daarnaast staan er projecten op die bijdragen aan het borgen van circulariteit in processen en projecten die bijdragen aan een brede bewustwording in de samenleving.

De werksessies zijn begeleid door een ervaren externe adviseur met brede kennis van circulaire economie op de genoemde thema's en met kennis van circulaire uitvoeringsprogramma's in andere gemeenten. We hebben hiermee het vertrouwen dat er een zorgvuldige afweging van projecten is gemaakt en dat er een compleet beeld is ontstaan van de meest kansrijke projecten op de genoemde pijlers uit de visie.

We hebben ons uitsluitend gericht op projecten voor de komende vier jaar. De projecten hebben we vervolgens gepositioneerd in een kwadrant met de assen inspanning (laag-hoog) en mogelijke circulaire impact (laag-hoog). Een voorbeeld van een blanco kwadrant treft u aan in figuur 6.

Figuur 6: Voorbeeld blanco projectenkwadrant

Naast de geplande projecten is het belangrijk om de komende jaren ook personele en financiële ruimte te behouden om te kunnen inspelen op onverwachte kansen die zich voordoen.

Figuur 7: Reparatie tijdens een Repair Café

3.4 Maatschappelijk draagvlak

Tijdens het opstellen van dit plan is gebleken dat we het niet alleen hoeven doen. Een enthousiaste groep vertegenwoordigers van lokale bedrijven, maatschappelijke organisaties en betrokken bewoners heeft met ons meegedacht en wil ook in de toekomst samen op blijven trekken. Ze geeft duidelijk aan dat de gemeente dit ook zeker niet alleen kan en hoeft te doen. We kunnen de lokaal maatschappelijke impact van ons handelen vergroten door meer onze omgeving en stakeholders te betrekken.

Tijdens een interactieve bijeenkomst in september 2023 heeft 'de klankbordgroep' input geleverd voor het uitvoeringsprogramma van de gemeente. Ook was een deel van de groep vertegenwoordigd tijdens de themasessie met de raad op 21 november 2023 en heeft ze input geleverd op de conceptversie van dit uitvoeringsprogramma. Alle opmerkingen zijn zorgvuldig gewogen en verwerkt. Tot slot heeft de klankbordgroep aangeboden om ook in de toekomst betrokken te willen blijven bij advies en/of besluitvorming op het gebied van circulaire economie. We zijn erg blij met deze actieve bijdrage omdat we het als samenleving met elkaar zullen moeten doen.

4 Wat kunnen we doen

In deze paragraaf staan we stil bij de projecten die als kansrijk benoemd zijn om de komende vier jaar te realiseren in het kader van circulaire economie. De lijst is tot stand gekomen op basis van de bestaande kennis en ervaring, koppelkansen, natuurlijke momenten om te investeren, actuele marktontwikkelingen en voorbeelden van circulaire toepassingen elders in het land (zie ook paragraaf 3.2 en 3.3). Voor elke pijler uit de visie circulaire economie beschrijven we de projecten in een overzichtstabel.

4.1 Grondstofketen consumenten en bedrijven

Projecttitel	Korte omschrijving	Resultaat	Planning
A1 Lokale kennissessies duurzaamheid	Voor duurzaamheid worden er op programmaniveau kennissessies georganiseerd. In dat kader nemen Communicatie en Economische Zaken (EZ) het initiatief om bijeenkomsten te organiseren op het gebied van circulaire economie. Het idee is om telkens voor een specifieke groep ondernemers (bijvoorbeeld een sector of een gebied) een actueel onderwerp te kiezen. EZ verzorgt de inhoudelijke bijdrage in afstemming met de ondernemers en beleidsmedewerkers uit het duurzaamheidsprogramma. Communicatie ondersteunt bij de organisatie, communicatie en promotie. Het voornemen is om 1x per jaar een bijeenkomst te organiseren.	Kennissessies over circulaire economie voor ondernemers	Doorlopend vanaf 2024
A2 CIRCO track maakbedrijven	Maakbedrijven kunnen onder begeleiding van CIRCO hun productieketen analyseren op circulaire kansen in de gehele levenscyclus. De gemeente kan lokale bedrijven proactief wijzen op deze mogelijkheid. We starten in 2025 met een behoeftepeiling en met een onderzoek hoe dit te financieren. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaat in overleg met de projectleider circulaire economie.	Handelingsperspectief voor ondernemers om hun processen circulair in te richten	2025 en 2026
A3 Kansen industriële symbiose	De afvalstroom van een producent kan een grondstof zijn voor een volgend bedrijf; dit principe heet industriële symbiose. In reguliere accountmanagementgesprekken bespreekt de beleidsadviseur EZ op deze mogelijkheid met ondernemers. Bij concreet vervolg bemiddelt de gemeente bij expertise (intern/extern). Voorbeelden van afvalstromen zijn restwarmte, afvalwater en elektriciteit. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaat in overleg met de projectleider circulaire economie. Zo houden we grip op de acties.	Inspiratie en bemiddeling bij industriële symbiose	Doorlopend vanaf 2024
A4 Stimuleringsfonds circulaire economie	Onderzoek naar opzetten van een regionaal stimuleringsfonds in samenwerking met de provincie of Alliantie Cirkelregio Utrecht, met als doel om circulaire innovaties te stimuleren. Het gaat om relatief kleine bedragen die kunnen worden aangevraagd door MKB ondernemers. Het gaat om innovaties met een TRL ⁶ van 3 of hoger, die bijdragen aan het versnellen van circulaire economie. We starten in 2025 met een behoefteverkenning. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaat in overleg met de projectleider/ trekker circulaire economie.	Inzicht in het draagvlak onder gemeenten en de (co)financiering vanuit de regio	2025 en 2026

⁶ Technology Readiness Level (European Association of Research and Technology Organisations (EARTO), 2014)

A5 Delen en ondersteunen bij 'good practices'	Communiceren over goede voorbeelden op het gebied van circulaire economie ter inspiratie voor ondernemers in Wijk bij Duurstede. Dit kunnen voorbeelden zijn uit het gebied van Alliantie Cirkelregio Utrecht. De gemeente kan desgewenst een rol spelen bij de totstandkoming van regionale samenwerking.	Meer inspiratie en kennis bij ondernemers over kansen op het gebied van circulariteit	Doorlopend vanaf 2024
A6 Inkoop ondergrondse afvalcontainers 'as a service'	Komende jaren moeten er nieuwe binnencontainers voor de ondergrondse verzamelcontainers worden ingekocht. Tot nu toe neemt de gemeente deze in eigendom en sluit een contract af voor het beheer en onderhoud ervan. We willen de markt uitdagen om een kwalitatief sterke ondergrondse container te leveren die eigendom blijft van de leverancier, inclusief het beheer en onderhoud. We stellen de leverancier in staat stellen om een betere keuze te kunnen maken in de producten die zij aan de gemeente ter beschikking stellen: - De leverancier levert een hogere kwaliteit waardoor er in de gebruiksfase minder snel iets kapot gaat. - De leverancier levert modulair product voor reparatie en/of vervanging. - De leverancier blijft eigenaar en krijgt het product met de restwaarde na gebruiksduur terug.	Ervaring met het aanbesteden van een product 'as a service'	2024
A7 Inkoop afval minicontainers	De gemeente gaat een aanbesteding doen voor minicontainers ten behoeve van de huishoudelijke afvalinzameling. In deze aanbesteding wil ze circulariteit in ieder geval meenemen als criterium voor materiaalhergebruik in de uitvraag.	Levering van meer circulaire minicontainers voor de afvalinzameling	2024
A8 Gastvrije milieustraat	Op een gastvrije milieustraat voelen inwoners zich welkom. Er ontstaat een sfeer die de mogelijkheid geeft aan de afvalcoach om in gesprek te gaan over circulair. We zijn bijvoorbeeld al bezig met uitnodigende bebording. Een ander idee is een proef om koffie aan te bieden waarbij meer tijd genomen wordt door inwoners om het gesprek aan te gaan.	Inwoners informeren en motiveren om beter te scheiden	Doorlopend vanaf 2024
A9 Minder vervuiling van gft-afval	De gemeente wil komende jaren de hoeveelheid gft in de restcontainer verminderen en de zuiverheid van het ingezamelde gft vergroten. Dit om een betere kwaliteit compost te krijgen. Ze gaat dit doen door 'best practices' op te halen bij andere gemeenten om vervolgens een (wellicht unieke) Wijkse werkwijze toe te passen. Om deze werkwijze te testen kiest de gemeente een woonwijk waar ze eerst een nulmeting uitvoert. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaat in overleg met de projectleider/ trekker circulaire economie. Zo houden we grip op de acties.	Minder gft in het restafval en een schoner aanbod van groente-, fruit-, en tuinafval	2024 en 2025
A10 Circulaire textielketen	Wijk bij Duurstede heeft de inzameling van textiel via AVU belegd bij ReShare. De inzamelaar is verplicht om jaarlijks een bedrag in te zetten voor de verduurzaming van de verwerking van textiel. De gemeente gaat met ReShare in gesprek over de beste manier om dit geld in de gemeente te besteden.	Aandacht voor textiel verzamelen en minder textiel in het restafval	2024
A11 Uitwasbare luiers	AVU heeft een communicatieplan laten ontwikkelen waar Utrechtse gemeenten aan kunnen deelnemen. Wijk bij Duurstede neemt deel aan een pilot van AVU voor het gebruik van wasbare luiers.	Meer bekendheid bij inwoners en minder luiers in het huishoudelijk afval	2025
A12 Circulaire basisscholen	De gemeente wil circulariteit onder de aandacht brengen bij basisscholen en dit meenemen in de voorlichting over afval en recycling. Ze wil hiervoor het lesprogramma gebruiken wat ontwikkeld is door de ODRU. Ook wil ze onderzoeken wat de ervaringen hiermee zijn binnen de NMU-regio.	Bewustwording en kennis bij directies, docenten en leerlingen van basisscholen over circulariteit	2025 en 2026

A13 Hergebruik afvalstromen binnenstad	Reinigingsrecht bedrijven vooral gericht op restafval. Met ondernemers bespreken hoe ook andere afvalstromen (PMD en GFT) beter kunnen worden gescheiden. De gemeente start hiervoor bij ondernemers in de binnenstad. De beleidsmedewerkers van afval en EZ trekken hierin samen op. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaan in overleg met de projectleider/ trekker circulaire economie. Zo houden we grip op de acties.	Meer bekendheid en animo bij bedrijven om afvalstromen verder te scheiden	2025 en 2026
A14 Activiteiten ambachtscentrum uitbreiden	Zodra de nieuwe milieustraat gereed is gaat Kringloop Wijk er kringloopgoederen innemen en grof huishoudelijke materialen demonteren. Daarna kunnen de werkzaamheden worden uitgebreid met het hoogwaardig hergebruik van deze materialen in de regio. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaan in overleg met de projectleider/ trekker circulaire economie.	Meer hoogwaardig hergebruik voor materiaalstromen van de milieustraat	2026 en 2027
A15 Regionale bouwkringloop	In regionaal verband willen we laten onderzoeken of het haalbaar is om een bouwkringloop te starten. Dit is een kringloopwinkel die is gespecialiseerd in bouwmaterialen. Dit kan een activiteit zijn van een lokaal kringloopbedrijf, maar kan ook een separaat initiatief zijn in de regio. Indien haalbaar dan de oprichting ervan stimuleren en ondersteunen. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaan in overleg met de projectleider/ trekker circulaire economie.	Meer hoogwaardig hergebruik van gereedschappen, bouwproducten en bouwmaterialen	Doorlopend vanaf 2025
A16 Verpakkingsvrij winkelen	Met een supermarkt in Wijk bij Duurstede wil de gemeente een proef doen op het gebied van verpakkingsvrij winkelen. Bij de uitgang van de supermarkt komt er een mini-milieustraat waar mensen gescheiden verpakkingsafval kunnen achterlaten. De afvalcoach van de gemeente zal mensen aanspreken en informeren over het belang van afval scheiden. Bij succes wil de gemeente dit introduceren bij alle lokale supermarkten.	Een proef met verpakkingsvrij winkelen	2025 en 2026
A17 Zero waste tour	De Zero waste tour is een jaarlijkse wandeltocht voor particulieren en winkeliers op het gebied van verpakkingsvrij winkelen. Tijdens de tocht leer je hoe je boodschappen kunt doen met minder plastic en bij welke winkels je terecht kunt met je eigen bakjes en zakjes.	Meer bewustwording van inwoners en winkeliers	Doorlopend vanaf 2024

4.2 Woning- en utiliteitsbouw

Projecttitel	Korte omschrijving	Resultaat	Planning
B1 Kennis ontwikkelen over circulair bouwen	Er is binnen de gemeente nog beperkte kennis en ervaring met circulair bouwen. Het is belangrijk dat projectleiders handvatten krijgen voor circulair bouwen en hier ervaring mee opdoen. Er zijn verschillende platforms waar kennis te halen is. Een goed voorbeeld op het gebied van circulair bouwen is <i>Cirkelstad</i> . Veel gemeenten in Nederland hebben zich hierbij aangesloten.	Kennis over circulair bouwen en instrumenten om in de praktijk toe te passen	Doorlopend vanaf 2024
B2 Ervaring opdoen met circulaire gebiedsontwikkeling en circulair bouwen	Wijk bij Duurstede is ondertekenaar van het convenant toekomstbestendig bouwen (voorheen duurzame woningbouw). Circulariteit is daarbij een van de zes onderwerpen. Bovenop de wettelijke eisen stelt het convenant op indicatoren een extra ambitie (brons, zilver of goud). We hebben projecten geselecteerd die in potentie kansrijk zijn om ervaring mee op te doen op circulariteit. Per project gaan we onderzoeken wat het gewenste ambitieniveau is. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaat in overleg met de projectleider/ trekker circulaire economie. De volgende projecten komen hiervoor in aanmerking: • Geer III:	Continuïteit in de uitvoering van projecten met een circulaire ambitie.	Doorlopend vanaf 2024

	• Herontwikkeling locatie oude gemeentewerf: • Herontwikkeling Postkantoorlocatie. • Herontwikkeling winkelcentrum De Heul: De gemeente wil een nieuw winkelcentrum laten bouwen met daarbovenop 104 appartementen. • Romeinenbaan flats: Samen met woningbouwcorporatie WoonIn wil de gemeente het aantal woningen opplussen met 100 woningen. Bij 36 woningen gaat het om het optoppen van woningen, de overige 64 zijn nieuwbouw. • Daar waar de gemeente eigenaar is van gronden voor woningbouwontwikkeling kan de gemeente circulair bouwen als eis meenemen in de uitvraag aan de markt. Uitgifte bedrijventerrein (grond en openbare ruimte) • Circulaire sloopwerkzaamheden bedrijventerrein en realisatie nieuwe woningen.		
B3 Circulaire beleidsregels voor sloop	Door circulair te slopen komen er meer bouwproducten, productonderdelen en grondstoffen vrij voor hergebruik. Deze kunnen direct worden toegepast in lokale bouwprojecten of worden aangeboden op een marktplaats, bijvoorbeeld <i>Insert</i> . Dit heeft diverse voordelen, onder andere op het gebied van materialen, transport (energie) en geluid. De ambitie, visie en doelstellingen van de gemeente dienen te worden uitgewerkt in beleidsregels voor circulair slopen. De regels fungeren als richtlijn voor marktpartijen. De projectgroep werkt hierin samen met VTH. Koplopers zoals de gemeenten <i>Rotterdam</i> en <i>Leiden</i> kunnen als voorbeeld dienen.	Beleidsregels die standaard worden opgenomen in het bestek voor sloopwerken, waardoor er meer geschikte materialen vrijkomen voor hergebruik	2025-2026
B4 Toepassen van materialenpaspoort in de bouw	Een belemmeringen voor grootschalig hergebruiken van materialen is dat er onvoldoende informatie is over bestaande materialen en constructies, waardoor de risico's voor hergebruik ten opzichte van nieuwe materialen te groot is. Ook is het op elkaar afstemmen van vraag en aanbod van beschikbare materialen – in tijd, locatie en kwaliteit – lastig. Door bij nieuwe uitvragen standaard een materialenpaspoort te vragen komt er steeds meer informatie beschikbaar.	Meer inzicht op termijn in de beschikbare materialen en de mogelijkheid voor grootschalig en hoogwaardig hergebruik	Doorlopend vanaf 2025
B5 Inventariseren CE-kennis huidige partners	PMB en BOR organiseren een bijeenkomst met bekende ingenieursbureaus en projectontwikkelaars over wederzijdse kennisuitwisseling op het gebied van circulair. Dit om te bespreken welke kennis en ervaring er nu al aanwezig is op het gebied van circulaire economie en welke kansen zij zien.	Meer inzicht in het reeds bestaande kennisniveau van de huidige partners	2024

4.3 Grond-, weg- en waterbouw

Projecttitel	Korte omschrijving	Resultaat	Planning
C1 Circulair ontwerpen	Door te ontwerpen op basis van <i>circulaire ontwerpprincipes</i> stimuleren we de vraag naar circulaire oplossingen. Voor projecten die in dit uitvoeringsprogramma als kansrijk zijn gedefinieerd moet dit verzoek expliciet worden meegegeven aan een ontwerp- en ingenieursbureau. In onderling overleg wordt er bepaald welk ambitieniveau passend is.	Meer haalbare circulaire projecten door de CE principes mee te nemen in het ontwerp	Doorlopend vanaf 2025
C2 Voorschrijven materialenpaspoort GWW	Een van de redenen waarom materialen nu niet op grote schaal worden hergebruikt is dat er onvoldoende informatie is over de beschikbaarheid. Hierdoor worden secundaire materialen soms niet toegepast terwijl dit wel mogelijk was. Het op elkaar afstemmen van vraag en aanbod van beschikbare materialen is – in tijd, locatie en kwaliteit – lastig. Het gebruik van een materialenpaspoort wordt vanaf 2025 de nieuwe standaard en dit wordt geïntegreerd in het nieuwe beheersysteem.	Meer inzicht op termijn in de beschikbare materialen en de mogelijkheid voor grootschalig en hoogwaardig hergebruik	Doorlopend vanaf 2025
C3 Actualiseren HIOR	In het handboek inrichting openbare ruimte (HIOR) staat waar o.a. architecten, aannemers, projectontwikkelaars en wijzelf	Een HIOR waarin de actuele standaard	Doorlopend vanaf 2024

	rekening mee moeten houden in de openbare ruimte. Het handboek schept randvoorwaarden en geeft richtlijnen voor de inrichting en verzekert daarmee het toekomstige beheer van de openbare ruimte. Het HIOR wordt telkens ge-update, waarbij er speciale aandacht is voor circulaire innovaties. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaat in overleg met de projectleider/ trekker circulaire economie.	voor circulariteit een belangrijk criterium is	
C4 Verkennen inkoopkansen voor circulaire economie	Bij inkoop en aanbestedingen kan de gemeente eisen stellen op het gebied van circulariteit, of punten toekennen aan circulaire aanbiedingen. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaat in overleg met de projectleider/ trekker circulaire economie. Zo zien wij kansen bij o.a. de volgende inkoop die op de planning staan: • Bij Wijkerweg een uitvraag voor pilot met PR in de deklaag • Raamcontract onderhoud en inspectie speelbestek • Beschoeiing	Circulariteit expliciet meegenomen bij de (selectie en) gunning	2024 t/m 2026
C5 Onderzoek naar regionale grondbank	Bij gemeenten komt er bij ruimtelijke projecten regelmatig grond vrij. Ook is er grond nodig. Wijk bij Duurstede wil laten onderzoeken of het haalbaar is (financieel, organisatorisch, juridisch) om in de regio een grondbank op te zetten waar meerdere gemeenten gebruik van kunnen maken om een tijdelijk overschot aan grond op te slaan en benodigde grond af te nemen. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaat in overleg met de projectleider/ trekker circulaire economie.	Inzicht in de haalbaarheid van een regionale grondbank	2026
C6 Hergebruik organische reststromen	Organische reststromen komen te vervallen aan de aannemer. We gaan in bestek voorschrijven dat aannemers deze stromen zo hoogwaardig mogelijk hergebruiken, dit conform de circulaire R-strategieën.	Borgen dat organische reststromen hoogwaardig worden hergebruikt	2025
C7 Overwegen verplanten van bomen	Het verplanten van bomen draagt bij aan het verlengen van de levensduur en is daarom in sommige gevallen een goede optie. Wanneer blijkt dat verplanten zinvol is, maar er alleen geen dekking kan worden gevonden voor de extra kosten, dan kan er in specifieke gevallen een beroep worden gedaan op een financiële bijdrage vanuit het circulaire economiebudget.	Levensduurverlenging voor bomen die zonder financiële bijdragen zouden worden gekapt of gerooid.	Incidenteel (gemiddeld 1x per jaar) vanaf 2024
C8 Alternatieve (duurzamere) wegverharding	Asfalt en beton hebben een zeer slechte milieu-impact. Op plaatsen waar dit kan, willen we gebruik maken van alternatieve materialen, zoals bijvoorbeeld gebakken klinkers. Per geval zal hierin een afweging moeten worden gemaakt.	Meer toepassing van duurzame wegverharding	Doorlopend vanaf 2024
C9 Circulair moederbestek asfaltverharding	Het opnemen van circulariteit in het moederbestek heeft als voordeel dat circulariteit het uitgangspunt is. Hiermee wordt de basis gelegd voor het toepassen van duurzame en uniforme bestekeisen voor alle asfaltverhardingen. We gebruiken hiervoor de kennis en ervaring van CROW en BouwCirculair.	Een moederbestek voor asfaltverharding met circulaire bestekeisen	Doorlopend vanaf 2024
C10 Nieuw moederbestek voor alle BOR onderdelen	In navolging op maatregel C9 wil de gemeente voor alle onderdelen van BOR een moederbestek ontwikkelen waarbij circulariteit een belangrijk criterium is. Een nieuw moederbestek voor BOR zet de nieuwe standaard voor alle toepassingen.	Door circulariteit op te nemen in het moederbestek creëert BOR een continue vraag naar circulaire producten.	2025
C11 Circulaire verkeersborden	Alle aluminium verkeersborden worden aan een toets onderworpen. Daarbij wordt er bekeken of ze nog voldoen aan de eisen. Wanneer aanpassing nodig is kijken we eerst naar hergebruik, opnieuw bestikeren en reparatie. In geval van nieuwe aanschaf onderzoeken we de optie voor borden van een milieuvriendelijker materiaal.	Circulair beheer en onderhoud van verkeersborden	2024 en 2025
C12 Duurzame Wegmarkering	Pilot met milieuvriendelijkere wegmarkering, zoals bijvoorbeeld meercomponenten koudplast met parel.	Een pilot met duurzame wegmarkering	2026

C13 Circulaire innovaties BOR	Ieder jaar wordt er minimaal één pilot gedaan met een circulaire innovatie. Bij een succesvolle uitkomst wordt gekeken naar het verder uitbreiden van de toepassingsmogelijkheden. Dit kan een van de andere projecten in deze pijler zijn, maar ook een andere kans op gebied van circulaire economie die voorbij komt. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaat in overleg met de projectleider/ trekker circulaire economie. Zo houden we grip op de acties.	Het realiseren van minimaal 1 innovatief circulair project per jaar	Doorlopend vanaf 2024
C14 Circulair beheer en onderhoud van pompen en gemalen	Onderzoeken van de circulaire mogelijkheden voor pompen en gemalen. Zo willen we o.a. onderzoeken of het bij de huidige leveranciers mogelijk is om pompen te laten reviseren in plaats van vernieuwen. We doen een pilot met een circulaire oplossing en bij een succesvolle uitkomst onderzoeken we de bredere toepasbaarheid. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaat in overleg met de projectleider circulaire economie.	Afgerond onderzoek waaruit blijkt of het mogelijk is om pompen te laten reviseren in plaats van vernieuwen. Bij positieve uitkomst een pilot met revisie.	2024 en 2025
C15 Circulair rioleringsbeheer	Onderzoek naar de meest duurzame rioleringsbuis bij verschillende toepassingsgebieden. We doen een pilot met een circulaire oplossing en bij een succesvolle uitkomst onderzoeken we de bredere toepasbaarheid.	Afgerond onderzoek waaruit blijkt wat de meest duurzame rioleringsbuis is bij verschillende toepassingsgebieden. We doen een pilot met een duurzame rioleringsbuis.	2024 en 2025
C16 Circulaire voetgangersbrug Kasteelpark	Bij de voetgangersbrug bij singel Kasteelpark onderzoeken we de mogelijkheid om deze zo circulair mogelijk te renoveren of vervangen. Hierbij willen we gebruik maken van gebruikte materialen, zoals oude dekplanken die tijdelijk zijn opgeslagen.	Een voetgangersbrug die voldoet aan de huidige standaarden, gemaakt van oude materialen	2024 en 2025
C17 Circulaire voetgangersbrug	Op basis van de bruggeninspectie in 2025 willen we opnieuw minimaal één brug op circulaire wijze vervangen of renoveren.	Een voetgangersbrug die voldoet aan de huidige standaarden, gemaakt van oude materialen	2026 en 2027

4.4 Producten voor de eigen organisatie

Projecttitel	Korte omschrijving	Resultaat	Planning
D1 Circulair evenementenbeleid	In 2024 gaat Wijk bij Duurstede een nieuw evenementenbeleid ontwikkelen. Circulaire economie moet expliciet worden benoemd in dit nieuwe beleid. Het biedt handvatten voor organisatoren om hun evenement meer circulair te maken. Het opstellen van circulair evenementenbeleid is een samenwerking van de teams afval, EZ en vergunningverlening, toezicht en handhaving. De Richtlijn Duurzame Evenementen van Amsterdam kan daarbij werken als inspirerend voorbeeld.	Circulair evenementenbeleid	2024
D2 Aandacht voor preventie en hergebruik in afvalinformatie	Op de website en in de afvalwijzer wordt gesproken over het scheiden van afvalstromen en afvalmeldingen. We willen daar informatie aan toevoegen over het belang van preventie, kringloop en reparatie.	Informatie over preventie en hergebruik en verwijzen naar lokale partners	2024
D3 Kennis over innovatieve aanbestedingsvormen	Traditionele aanbestedingen lenen zich er niet altijd voor om circulaire oplossingen te stimuleren. De gemeente wil kennis nemen van innovatieve vormen van aanbesteding, zoals	Kennis over aanbestedingsvormen die inschrijvers stimuleren om	Doorlopend vanaf 2024

	bijvoorbeeld Rapid Circular Contracting. Ook het inzetten van ambitieweb en/of bewonerspanel behoort tot de mogelijkheden.	circulaire oplossingen aan te dragen.	
D4 Ervaring met circulaire aanbestedingen	Vanuit Inkoop zijn er projecten geselecteerd die in potentie kansrijk zijn om ervaring mee op te doen op circulariteit. Per project wordt bekeken wat het gewenste ambitieniveau is. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaat in overleg met de projectleider circulaire economie. De volgende projecten komen mogelijk in aanmerking: • De gemeente wil nieuwe software gaan inkopen. Ze gaat onderzoeken welke aanbestedingsvorm geschikt is om circulaire aanbiedingen te stimuleren en laat circulariteit meewegen als criterium in de gunning. • Interieurbeplanting. • Aanbesteding warme dranken. • Projecten Beheer Openbare Ruimte: aanschaf en onderhoud minicontainers, nieuw straatmeubilair en een kleine tractor.	Ingekochte producten en/of diensten waarbij circulariteit een belangrijk criterium is geweest in de selectie en/of gunning	Doorlopend vanaf 2024
D5 Borgen in de organisatie en in het proces	Circulariteit standaard meenemen in de rol van opdrachtgever, onderdeel van projectmatig werken. Circulair inkopen willen we borgen in het proces door dit op te nemen in onze standaard (inkoop)documenten (directiebesluit, projectplan, inkoopstrategie, inkoopleidraad, programma van eisen/bestek).	Circulariteit standaardiseren in onze processen door deze te borgen in onze standaard (inkoop)documenten	2024 en daarna doorlopend updaten
D6 Verzwaard pakket voor verduurzaming gemeentelijke organisatie	Opstellen van een uitvoeringsprogramma voor het verduurzamen van de eigen organisatie. In het uitvoeringsprogramma beschrijven we de processen, werkwijzen en methoden die worden toegepast. De uitkomst van de afweging en het vervolg gaat in overleg met de projectleider circulaire economie.	Een circulaire bedrijfsvoering en maximaal circulair materiaalgebruik	2024 en daarna doorlopend updaten
D7 Verzwaard pakket voor kennis ontwikkelen en delen door samenwerking in de regio	We nemen actief deel aan kennisbijeenkomsten en -netwerken in de regio. Op deze manier kunnen we het kennisniveau verhogen en hoeven we niet zelf het wiel uit te vinden. Ook kunnen we deelnemen aan overkoepelende acties zoals bijeenkomsten UCAN, monitoring, et cetera.	We vervullen een actieve rol in regio op het gebied van kennisdeling en samenwerking op CE	Doorlopend vanaf 2024

4.5 Bewustwording samenleving

Projecttitel	Korte omschrijving	Resultaat	Planning
E1 Lokale informatie online over circulariteit	Ontwikkelen van een 'landingsplaats' over circulaire economie op de website van de gemeente, gericht op inwoners van Wijk bij Duurstede. Hier kunnen mensen terecht voor informatie over de visie, ambitie en uitvoerende projecten van de gemeente.	Website circulaire economie Wijk bij Duurstede	Doorlopend vanaf 2024
E2 Digitale nieuwsbrief ondernemers	Voor duurzaamheid wordt er op programmaniveau een digitale nieuwsbrief gemaakt. De beleidsmedewerkers van EZ en communicatie leveren periodiek een inhoudelijke bijdrage over circulaire economie bij lokale ondernemers, in afstemming met de beleidsmedewerkers uit het duurzaamheidsprogramma. Communicatie verzorgt de visuele en redactionele bijdrage, het mailingbestand en de verzending van de nieuwsbrief.	Continuïteit in de aandacht voor circulariteit en ondernemerschap	Doorlopend vanaf 2024
E3 Campagne circulair economie	De gemeente ontwikkelt een campagne om inwoners meer bewust te maken van het belang van de principes van circulaire economie. Daarbij is aandacht voor preventie en verlenging van de levensduur, dit conform de circulaire R-strategieën.	Campagne voor bewustwording onder inwoners	Doorlopend vanaf 2025
E4 Raadplegen klankbordgroep Circulaire Economie	Bij de totstandkoming van dit uitvoeringsprogramma heeft er een groep betrokkenen meegedacht en meegelezen. Deze 'klankbordgroep' heeft aangegeven betrokken te willen blijven bij circulaire ontwikkelingen in de gemeente en de gemeente van gevraagd en ongevraagd advies te willen voorzien.	Klankbordgroep die proactief meedenkt en de gemeente adviseert	Doorlopend vanaf 2024

5 Twee scenario's

Wijk bij Duurstede behoort op dit moment landelijk niet tot een van de voorlopers op het gebied van circulaire economie. Om zicht te kunnen blijven houden op de landelijke ambitie van circulair in 2050 is het van belang om juist nu kennis en ervaring op te doen met circulariteit in projecten. De projecten die zijn geformuleerd in hoofdstuk 4 kunnen voor een deel worden gerealiseerd binnen de huidige personele en financiële ruimte, als (nieuw) onderdeel van de werkzaamheden. Voor het overige deel zijn aanvullende middelen nodig.

5.1 Organisatie en middelen

Om het belang van circulaire economie te benadrukken heeft de gemeente vorig jaar een projectgroep voor circulaire economie samengesteld. Dit is een groep van zeven collega's die onder leiding van een projectleider een belangrijke interne bijdrage leveren op de focusgebieden in de visie. In de projectgroep bespreken we actuele ontwikkelingen en potentiële kansen en bedreigingen op het gebied van circulaire economie met elkaar, ieder vanuit zijn eigen vakgebied. Alle deelnemers hebben hiervoor enkele uren per week beschikbaar om een bijdrage te leveren. Sinds kort is er ook een trainee aan de groep toegevoegd.

In het kader van de tijdelijke Rijksregeling "capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid" (CDOKE) heeft Wijk bij Duurstede voor 2024 en 2025 een uitkering toegekend gekregen voor het uitvoeren van klimaat- en energiebeleid. De uitkering bedraagt 70.000 euro per jaar voor 2024 en 2025 voor het programma circulaire economie. Dit komt bovenop de structurele middelen van 10.000 euro die de gemeente jaarlijks beschikbaar stelt. Voor wat betreft het programmabudget zijn we daarom uitgegaan van een jaarlijks budget voor circulaire economie van €80.000 voor 2024 en 2025 en een jaarlijks budget van €10.000 voor 2026 en 2027.

5.2 Indeling scenario's

Met de projectgroep hebben we voor elk van de projecten uit hoofdstuk 4 een inschatting gemaakt van de te verwachte additionele middelen in de periode waarin het project wordt uitgevoerd. Dit zijn middelen die we verwachten bovenop de regulier beschikbare middelen voor de uitvoering van het project, dus puur voor het onderdeel circulair. Voor enkele projecten is gebleken dat dit lastig is om in te schatten, aangezien op dit moment niet alle benodigde gegevens voorhanden zijn. Uit de inschatting bleek dat het niet mogelijk is om met de huidige middelen voor circulaire economie alle kansrijke projecten te realiseren.

In dit hoofdstuk beschrijven we daarom twee scenario's voor de komende vier jaar: een scenario dat weliswaar ambitieus is, maar haalbaar en passend bij de huidige situatie en een scenario dat uitgaat van wat er nodig is om nu een nog grotere stap te maken richting de doelstelling van volledig circulair in 2050. Ook in de laatste variant houden we qua ambitie nog steeds rekening met wat passend is voor een gemeente als Wijk bij Duurstede. De twee scenario's zijn tot stand gekomen door brede interne consultatie en ervaringen elders in het land. Ze vormen een logisch samenhangend geheel (pakket) van projecten,

waardoor het niet mogelijk is om te 'shoppen' in de projecten. Daarmee zou een deel van de samenhang en synergie tussen de projecten verloren gaan.

Figuur 8: Gedemonteerde bouwmaterialen

5.3 Plusscenario

Het plusscenario is het scenario waarin we uitgaan van een maximale inspanning op circulaire economie, binnen de huidige formatie en middelen. We kiezen er binnen dit scenario voor om nu alvast op kleine schaal kennis en ervaring op te doen op de meest cruciale onderwerpen. Dit zijn er onderwerpen waarvan we verwachten dat deze veel impact hebben. Hiermee bereiden we ons voor op meer en grotere circulaire toepassingen in de toekomst. Ook kiezen we ervoor om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de reeds geplande projecten, omdat hier budget voor is in de meerjarenbegroting. Daarnaast kiezen we ervoor om zoveel mogelijk die onderdelen uit te voeren waarop we zelf een grote mate van invloed hebben (zie figuur 3). Tot slot maken we binnen dit scenario gebruik van de energie en de kennis die zit opgesloten binnen de gemeenschap. We willen meer bedrijven en inwoners informeren over de omvang en de noodzaak van de opgave en hen stimuleren om hier zelf een positieve bijdragen aan te leveren.

Een nadeel is dat de extra middelen vanuit het Rijk slechts voor een periode van twee jaar beschikbaar zijn gesteld. Omdat een circulaire aanpak anders is dan gebruikelijk, en daarmee meer tijd en aandacht vergt, bestaat het risico dat medewerkers onvoldoende de mogelijkheid krijgen om zich langere tijd echt in een onderwerp te kunnen verdiepen en dit daarmee een vast onderdeel te maken van hun reguliere werkwijze.

Op basis van de hiervoor beschreven overwegingen hebben we in de hierna volgende tabel voor dit scenario een projectenpakket samengesteld. Wanneer tijdens de projectuitvoering blijkt dat het nodig is om voor een of meerdere maatregelen af te wijken van dit pakket dan dient dit te worden besproken met de projectleider. We hebben aangegeven hoeveel extra uren en extra kosten we per project verwachten. Dit is bedoeld ter indicatie.

We streven ernaar om binnen het plusscenario de komende vier jaar de volgende projecten te realiseren:

Titel	Additionele uren gemeente	Additionele kosten gemeente	Planning	Toelichting
A1 Lokale kennissessies duurzaamheid	Per kennissessie 15 uur vanuit Economie en 30 uur vanuit Communicatie	Voor locatie rouleren onder ondernemers (geen kosten). Gemiddelde kosten 1.000 euro per sessie voor catering en onkostenvergoeding externe spreker.	Doorlopend vanaf 2024	Inzet is voor organisatie, voorbereiding, bijwonen en communicatie
A5 Delen en ondersteunen bij 'good practices'	40 uur vanuit Economie	Gemiddeld 500 euro per jaar voor vormgeving, fotograaf en drukwerk.	Doorlopend vanaf 2024	Uitgangspunt is 5x bezoek regiobijeenkomst en vervolgacties à 4 uur
A6 Inkoop ondergrondse afvalcontainers 'as a service'	16 uur vanuit Afval en 16 uur vanuit Inkoop	De additionele kosten voor circulair zijn nihil. De extra kosten die een producent maakt om een product meer circulair te maken in de gebruiksfase leveren hem lagere kosten op voor onderhoud en een positieve restwaarde.	2024	
A7 Inkoop afval minicontainers	8 uur vanuit Afval	De additionele kosten voor circulair zijn nihil.	2024	
A8 Gastvrije milieustraat	8 uur vanuit Afval	Geen additionele kosten voor circulaire economie.	Doorlopend vanaf 2024	
A9 Minder vervuiling van gft-afval	Per jaar 86 uur vanuit Afval	De additionele kosten voor circulair zijn nihil.	2024 en 2025	Communicatie door afvalcoach
A10 Circulaire textielketen	8 uur vanuit Afval	Geen additionele kosten voor circulaire economie.	2024	Afstemming met AVU en ReShare
A11 Uitwasbare luiers	Gemiddeld 44 uur vanuit Afval	Geen additionele kosten voor circulaire economie.	2025	Afhankelijk van hoe uitgebreid
A12 Circulaire basisscholen	Per jaar 8 uur vanuit Afval en 40 uur vanuit Communicatie	De additionele kosten voor circulair zijn nihil.	2025 en 2026	Samenwerking Communicatie en afvalcoach
A13 Hergebruik afvalstromen binnenstad	Per jaar 36 uur vanuit Afval	De additionele kosten voor circulair zijn nihil.	2025 en 2026	
A14 Activiteiten ambachtscentrum uitbreiden	Per jaar 146 uur vanuit Afval	Stelpost van 5.000 euro per jaar.	2026 en 2027	Sterk afhankelijk van de plannen. Uitgangspunt is hier 1 dag per maand voor overleg en ondersteuning
A16 Verpakkings-vrij winkelen	24 uur vanuit Afval	De additionele kosten voor circulair zijn nihil.	2025 en 2026	
A17 Zero waste tour	Per jaar 12 uur vanuit Communicatie	Geen additionele kosten voor circulaire economie.	2024 t/m 2027	
B1 Kennis ontwikkelen over circulair bouwen	Voor PMB valt dit binnen de reguliere werkzaamheden. 50 uur vanuit BOR	Jaarlijkse kosten gemiddeld 5.000 euro voor deelname aan	Doorlopend vanaf 2024	Afhankelijk van individuele kennis en projectambitie. Als blijkt dat meer uren of kosten nodig zijn dan komt dit als

	25 uur vanuit Communicatie	kennisnetwerk en bijeenkomsten.		apart voorstel terug bij de gemeenteraad
B2 Ervaring opdoen met circulaire gebiedsontwikkeling en circulair bouwen	Voor PMB valt dit binnen de reguliere werkzaamheden	Wanneer circulair wordt meegenomen aan het begin van het proces en de markt goed wordt uitgedaagd hoeft het niet duurder te zijn. We gaan uit van een stelpost van 10.000 euro per jaar.	Doorlopend vanaf 2024	De kosten voor circulair zijn projectafhankelijk en vooraf moeilijk in te schatten
B3 Circulaire beleidsregels voor sloop	Voor PMB valt dit deels binnen de reguliere werkzaamheden. Daarnaast krijgen ze hierbij ondersteuning van een trainee.	De additionele kosten voor circulair zijn nihil.	2025 en 2026	De beleidsregels kunnen zelf worden opgesteld. Mogelijk leidt dit wel tot kosten bij de uitvoering.
B4 Toepassen van materialenpaspoort in de bouw	Voor PMB valt dit binnen de reguliere werkzaamheden.	De additionele kosten voor circulair zijn nihil. De extra kosten worden op termijn deels terugverdiend door lagere kosten voor beheer en onderhoud en een hogere restwaarde.	Doorlopend vanaf 2025	
B5 Inventariseren CE-kennis huidige partners	Voor PMB valt dit binnen de reguliere werkzaamheden. Voor BOR houden we rekening met 10 uur.	De additionele kosten voor circulair zijn in deze fase nihil.	2024	
C1 Circulair ontwerpen	Jaarlijks 100 uur vanuit team BOR	De additionele kosten voor circulair zijn beperkt en worden op termijn deels terugverdiend door lagere kosten voor beheer en onderhoud en een hogere restwaarde.	Doorlopend vanaf 2025	Circa 12 uur per project voor overleg en voorbereiding, uitzoeken mogelijkheden, afweging impact. Voor heel BOR circa 10 projecten
C2 Voorschrijven materialenpaspoort GWW	Per jaar 12 uur vanuit team BOR	De additionele kosten voor circulair zijn nihil. De extra kosten worden op termijn deels terugverdiend door lagere kosten voor beheer en onderhoud en een hogere restwaarde.	Doorlopend vanaf 2025	Aandachtspunt is een centraal coördinatiepunt aanwijzen. Voor projectleiders kost het weinig extra tijd
C3 Actualiseren HIOR	24 uur vanuit team BOR, Voor PMB valt dit binnen de reguliere werkzaamheden.	De additionele kosten voor circulair zijn in deze fase 5.000 euro voor externe ondersteuning.	Doorlopend vanaf 2024	Mogelijk leidt de actualisatie van HIOR ook nog tot extra kosten bij de uitvoering.
C4 Verkennen inkoopkansen voor circulaire economie	30 uur vanuit team BOR (10 uur per raamcontract)	Inhuur, advies en ondersteuning door Bouw Circulair 10.000 euro.	2024 t/m 2026	Is voor het op orde brengen van de onderhoudscontracten
C6 Hergebruik organische reststromen	10 uur vanuit team BOR	Nihil bij zelf aanpassen van de bestektekst.	2025	

C7 Overwegen verplanten van bomen	40 uur vanuit team BOR (uitgaande van gemiddeld een boom per jaar à 10 uur).	We gaan uit van 2x financiering vanuit circulaire economie à 5.000 euro en 2x anders.	jaarlijks	De kosten zijn sterk afhankelijk van de situatie en variëren van 2.000 tot 12.000 euro per boom (bron: slimster.nl)
C8 Alternatieve (duurzamere) wegverharding	12 uur per jaar vanuit team BOR	Nihil, gaat vooral om anders proces inrichten en uitvragen.	Doorlopend vanaf 2024	Scope bepalen, overleggen en voorbereiding, onderzoeken impact beheer
C9 Circulair moederbestek asfaltverharding	30 uur per jaar vanuit team BOR	Geen extra kosten voor circulair. Ondersteuning vanuit Bouw Circulair zit in lidmaatschap.	Doorlopend vanaf 2024	Kennis vergroten binnen team: 3 personen x10 uur
C10 Nieuw moederbestek voor alle BOR onderdelen	40 uur specifiek voor circulaire economie team BOR	Nihil bij zelf aanpassen van de bestektekst.	2025	
C11 Circulaire verkeersborden	10 uur per jaar vanuit team BOR	De kosten zijn nihil. Bij hergebruik van borden geldt een kostenreductie van 30% volgens RWS. Dit compenseert een deel van de meerkosten.	2024 en 2025	Marktconsultatie en ervaringen elders
C12 Duurzame Wegmarkering	10 uur vanuit team BOR	Nihil, gaat vooral om anders proces inrichten en uitvragen	2026	
C13 Circulaire innovaties BOR	24 uur per jaar vanuit team BOR	We houden rekening met een stelpost van gemiddeld 2.500 euro per jaar.	Doorlopend vanaf 2024	Kan sterk verschillen per innovatie
C14 Circulair beheer en onderhoud van pompen en gemalen	40 uur per jaar vanuit team BOR	We houden rekening met een stelpost van gemiddeld 5.000 euro per jaar	2024 en 2025	
C15 Circulair rioleringsbeheer	40 uur per jaar vanuit team BOR	We houden rekening met een stelpost van gemiddeld 5.000 euro per jaar.	2024 en 2025	
C16 Circulaire voetgangersbrug Kasteelpark	30 uur per jaar vanuit team BOR	De additionele kosten voor circulair zijn in deze fase nihil.	2024 en 2025	
D1 Circulair evenementenbeleid	Input vanuit EZ, Afval en Communicatie valt binnen de reguliere werkzaamheden.	Nihil, het initiatief ligt buiten de teams.	2024	
D2 Aandacht voor preventie en hergebruik in afvalinformatie	8 uur vanuit Afval	Geen extra kosten voor circulaire economie.	2024	
D3 Kennis over innovatieve aanbestedingsvormen	75 uur vanuit Inkoop, 50 uur vanuit PMB, 40 uur per aanbesteding vanuit BOR (2x) en 10 uur per aanbesteding vanuit Communicatie.	We houden rekening met een stelpost van gemiddeld 2.500 euro per jaar, met name voor kennis vergaren en begeleiding.	Doorlopend vanaf 2024	Kennis vergaren en uitschrijven inkoopstrategie, begeleiden aanbesteding, extra uren beleidsmedewerker
D4 Ervaring met circulaire aanbestedingen	Software: 20 uur vanuit Inkoop	De additionele kosten voor circulaire economie in specificatie	Doorlopend vanaf 2024	Kennis opdoen, marktconsultatie en uitwerken in criteria

	Warme dranken: 16 uur vanuit Inkoop Minicontainers: 20 uur vanuit Inkoop en 20 uur team Afval	aanbestedingen zijn nihil.		
D5 Borgen in de organisatie en in het proces	80 uur vanuit Inkoop (20 per aanbesteding) en 10 uur vanuit Afval en BOR.	De additionele kosten voor circulair zijn nihil.	Doorlopend vanaf 2024	Inzet is voor documentatie. Dit kunnen we zelf opstellen. Mogelijk leidt dit wel tot kosten bij de uitvoering.
E1 Lokale informatie online over circulariteit	60 uur in 2024 en daarna jaarlijks 40 uur vanuit Communicatie	De additionele kosten voor circulair zijn nihil.	Doorlopend vanaf 2024	Voor inrichten en actueel houden
E2 Digitale nieuwsbrief ondernemers	Per jaar 30 uur vanuit Communicatie en 15 uur vanuit EZ	We houden rekening met een stelpost van 2.000 euro voor de vormgeving.	Doorlopend vanaf 2024	Circulair uitrollen in bestaande nieuwsbrief en meenemen in nieuwsbrief OKW
E3 Campagne circulair economie	40 uur vanuit Communicatie vanaf 2025 en 20 uur vanuit Afval	We houden rekening met een stelpost van 15.000 euro.	Doorlopend vanaf 2025	
E4 Raadplegen klankbordgroep Circulaire Economie	Per jaar 10 uur vanuit Communicatie	De additionele kosten voor circulair zijn nihil.	Doorlopend vanaf 2024	Communicatie en betrokkenheid klankbordgroep

5.4 Ambitieuw scenario

In dit scenario gaan we ervan uit dat alle projecten uit het plusscenario worden gerealiseerd (zie paragraaf 5.3). Daarnaast realiseren we binnen dit scenario ook de andere kansrijke projecten. Met dit scenario richten we ons ook op de projecten die wat verder van onze invloed afstaan, maar waarvan we verwachten dat deze een grote impact hebben. Zo werken we daarin bijvoorbeeld samen in de regio en stimuleren we ondernemers om met circulariteit aan de slag te gaan. We ramen de benodigde middelen hiervoor als volgt:

Titel	Additionele uren gemeente	Additionele kosten gemeente	Planning	Toelichting
A2 CIRCO track maakbedrijven	150 uur vanuit EZ (per track 15 uur)	Vooralsnog geen additionele kosten. We gaan in 2025 op zoek naar een manier om dit te financieren.	2025 en 2026	NB: het is nog niet bekend of er voldoende bedrijven zijn die hier gebruik van willen maken.
A3 Kansen industriële symbiose	Bedrijven attenderen valt onder reguliere gesprekken. We gaan uit van jaarlijks 1 kansrijk traject. Voor vervolgfase 25 uur per traject vanuit EZ	Nihil in deze fase. Wel kosten in de vervolgfase wanneer kansen worden getoetst op haalbaarheid en bij realisatie.	2024 t/m 2027	Kennis ontwikkelen en vervolgspraak met bedrijf
A4 Stimuleringsfonds circulaire economie	Per jaar 150 uur vanuit EZ	Vooralsnog geen additionele kosten. We gaan in 2025 op zoek naar een manier om dit te financieren.	2025 en 2026	Uitgangspunt is aansluiten bij regionaal op te zetten fonds, bijv. met provincie en/of Economic Board Utrecht
A15 Regionale bouwkringloop	Per jaar 96 uur vanuit Afval	We houden rekening met een stelpost van	2025 t/m 2027	Sterk afhankelijk van de plannen. Uitgangspunt is hier 1

		gemiddeld 5.000 euro per jaar.		dag per maand voor overleg en ondersteuning
C5 Onderzoek naar regionale grondbank	Deelname onderzoek 40 uur vanuit team BOR	Bijdrage van Wijk bij Duurstede in regionaal onderzoek is circa 15.000 euro.	2026	Uitgaande van een regionale grondbank waaraan 3 of meer gemeenten meedoen
C17 Circulaire voetgangersbrug	30 uur vanuit team BOR	De additionele kosten voor circulair zijn nihil.	2026 en 2027	
D6 Verzwaard pakket voor verduurzaming gemeentelijke organisatie	100 uur vanuit algemeen en 20 uur vanuit Communicatie organisatie	Financiering vanuit de algemene middelen.	Doorlopend vanaf 2024	
D7 Verzwaard pakket voor kennis ontwikkelen en delen door samenwerking in de regio	Gemiddeld 40 uur per jaar vanuit de teams Afval, PMB, BOR, Inkoop en 60 uur vanuit Algemeen	De additionele kosten voor circulair zijn nihil.	Doorlopend vanaf 2024	

6 Resultaten en randvoorwaarden

In het vorige hoofdstuk is te zien welke activiteiten we kansrijk achten om op het gebied van circulariteit op in te zetten tot en met 2027. Om al deze projecten goed te kunnen uitvoeren zijn er een aantal middelen nodig die vanuit de organisatie worden geleverd. De belangrijkste hulpbronnen zijn voldoende personele capaciteit en voldoende financiële middelen. Hierna gaan we in op deze benodigde hulpbronnen.

Figuur 9: Testcentrum voor witgoed

6.1 Voordelen van een meer circulaire economie

Werken aan een volledig circulaire economie heeft diverse voordelen. Zo draagt het sturen op hergebruik van materialen bij aan meer regionale kennis en werkgelegenheid bij bedrijven. Het stimuleert ondernemers om te investeren in een verdienmodel voor de toekomst, bijvoorbeeld gebaseerd op 'pay-per-use' (deeleconomie) of een systeem dat uitgaat van restwaarde. Ook draagt het bij aan andere doelstellingen, zoals op het gebied van CO₂-besparing. Volgens onderzoek van TNO staat 1 ton hergebruik gelijk aan 1 ton CO₂-besparing. Tot slot leidt het ook tot meer bewustwording bij een brede doelgroep (de zichtbaarheid van materiaalgebruik) en brengt het inwoners en bedrijven samen.

Ook draagt een meer circulaire economie op middellange termijn bij aan de leveringszekerheid van abiotische grondstoffen en zorgt het voor minder afhankelijkheid van politiek instabiele landen zoals o.a. China en Rusland.

6.2 Personele capaciteit

Circulaire ambities worden op dit moment grotendeels binnen de daarvoor beschikbare reguliere projecttijd opgepakt door projectmedewerkers. Een circulaire aanpak verschilt

echter veelal van een standaardaanpak en kost daarmee nu nog extra tijd (denk aan kennis, afstemming, voorbereiding en controle). Deze tijd is slechts in beperkte mate beschikbaar.

Dankzij de CDOKE-middelen die voor 2024 en 2025 beschikbaar zijn gesteld door de Rijksoverheid is het mogelijk om tijdelijk extra capaciteit in te kopen. Vooralsnog is het onzeker of er voor de periode na 2025 ook middelen beschikbaar komen. De extra middelen zijn daarmee een extra steuntje in de rug, maar geen structurele uitgave om op te kunnen bouwen.

Ureninzet	Plusscenario	Ambitieuus scenario
2024	950 uur	1.320 uur
2025	1.175 uur	1.860 uur
2026	975 uur	1.730 uur
2027	850 uur	1.340 uur
Totaal	3.950 uur	6.250 uur

In het plusscenario is de bovengenoemde ureninzet ongeveer passend voor de uren die additioneel ter beschikking zijn gesteld voor circulaire economie. De extra ondersteuning (zoals o.a. de inzet van de trainee) dient daarbij vooral te worden ingezet ter ondersteuning van communicatie en afval. Bovenop de projectuitvoering blijft er nog ruimte beschikbaar om flexibel te kunnen inspelen op kansen die zich voordoen.

In het ambitieuus scenario ligt dit anders. Wanneer alle projecten uitgevoerd worden dan ontstaat er een structureel capaciteitstekort, met name in 2025 en 2026. Bovendien is er dan geen enkele ruimte meer beschikbaar om flexibel in te spelen op kansen die zich voordoen. We schatten in dat daarmee in dit scenario structureel zo'n 0,5 fte⁷ tekort is aan capaciteit, verdeeld over met name communicatie, beheer openbare ruimte en afval.

6.3 Financiële middelen

Voor een groot deel van de activiteiten zijn we ervan uitgegaan dat deze gedekt worden vanuit de beschikbare projectgelden. Het gaat daarbij om activiteiten die nauwelijks meerkosten met zich meebrengen, of waarvan de kosten behoren tot het reguliere werk. Voor een aantal kostenposten hebben we opgenomen dat we nog gaan zoeken naar een manier om dit te financieren, bijvoorbeeld omdat deze in regionaal verband worden uitgevoerd. In een enkel geval is dit niet zo en gaat het om specifieke kosten voor circulaire economie. Dit geld is nodig voor bijvoorbeeld netwerk- en trainingsdoeleinden, onderzoek, instrumentontwikkeling, tijdelijke inhuur, advies, et cetera. We zullen de komende periode actief op zoek gaan naar additionele middelen om (co-) financiering te vinden voor onze circulaire activiteiten. In de tabel in hoofdstuk 5 is terug te vinden voor welke projecten we denken dat dit geldt.

⁷ De berekening laat een tekort zien van gemiddeld circa 800 uur per jaar. De CAO Rijk gaat uit van afgerond 1.843 werkuren in 2024, op basis van 36 uur per week.

Additionele kosten	Plusscenario	Ambitieuus scenario
2024	48.500 euro	48.500 euro
2025	51.500 euro	71.500 euro
2026	26.500 euro	31.500 euro
2027	31.500 euro	36.500 euro
Totaal	158.000 euro	188.000 euro

De additionele kosten voor circulaire economie ramen we in geval van het plusscenario op 158.000 euro. In 2024 en 2025 houden we hier budget over en in 2026 en 2027 komen we tekort. Onderaan de streep geeft dit met het huidige budget nog wat ruimte om flexibel in te spelen op eventuele kansen die zich voordoen.

In het ambitieuus scenario liggen de additionele kosten voor de uitvoering van circulaire projecten op 188.000 euro. Over een periode van vier jaar is dit 8.000 euro boven het budget. Echter is voor de uitvoering van alle werkzaamheden in totaal 0,5 fte extra capaciteit nodig, verspreid over meerdere expertisegebieden. Uitgaande van een inschaling op niveau 10A, schatten we in dat er in het meer ambitieuze scenario 52.000 euro⁸ nodig is per jaar voor de extra inzet van personeel. De totale kosten voor de komende vier jaar komen daarmee in het ambitieuus scenario op circa 391.000 euro. Dit levert in vier jaar een financieel tekort op van 211.000 euro. Bovendien is er dan geen ruimte voor onverwachte uitgaven of financiële tegenvallers.

Figuur 10: Demontagecentrum bij het Duurzaamheidsplein in Oss

⁸ Hierbij gaan we er vanuit dat de benodigde ondersteuning op de gezette momenten en binnen de nu geldende CAO-voorwaarden gevonden kan worden.

6.4 Resultaten: meten en monitoren

Wanneer we erin slagen om de komende vier jaar kennis en ervaring op te doen bij het realiseren van projecten, dan maken we stappen in de goede richting. Wanneer het ook lukt om bedrijven en inwoners te informeren en te mobiliseren om dit te doen, dan kan er een versnelling optreden en komt onze ambitie van een volledig circulaire economie langzaam dichterbij.

Het meten van circulariteit is belangrijk om beter inzicht te krijgen in de opgave en om gewogen keuzes te maken tussen processen, producten of bedrijven. Op verschillende plekken in het land wordt er gewerkt aan methodieken om circulariteit te meten. Wij stellen voor om de ontwikkelingen nauwlettend te volgen en te kiezen voor een methodiek, zodra die beschikbaar is, om te gebruiken als basis voor een plenaire bespreking met de raad. Op die manier kan jaarlijks tijdens een themasessie de voortgang van het programma circulaire economie worden besproken.

6.5 Vervolgstappen

Het uitvoeren van de activiteiten zoals die worden voorgesteld in dit uitvoeringsprogramma zien we als een eerste stap richting een meer circulaire economie. We zullen de komende jaren meer kennis en ervaring opdoen. We verwachten hierin te worden geholpen door stimulerende maatregelen (al dan niet met financiële steun vanuit de Rijksoverheid) om reparatie en materiaalhergebruik te stimuleren. Ook zal er meer (Europese en nationale) wet- en regelgeving komen richting producenten. De komende jaren zullen steeds meer bedrijven werken aan een circulair aanbod van producten en diensten. Hiermee kunnen we de toepassing uitbreiden en verbreden en het basisniveau voor circulaire economie verder aanscherpen. Daarmee komt een circulaire standaard voor ons steeds dichterbij.

Bijlage 1: Circulaire Wijkse projecten

Team	Project	Onderdeel circulariteit
BOR	Vervangen kasteelparkbrug	Hergebruik van de nog bruikbare brugdelen.
BOR	Project Zandweg	
BOR	Pilot op milieustraat: vinyl / inflatables.	De stroom wordt in Nederland verwerkt tot grondstof voor nieuwe producten.
BOR	Project demontagehal	Vermindering van afvalstromen en hoogwaardig hergebruik van materialen.
BOR	AVU aanbesteding inzameling textiel	Inzameling met elektrische voertuigen, alleen herdraagbaar textiel mag worden geëxporteerd, verbeterde manier van sorteren (fijnsortering), verplichte jaarlijkse investering van de opdrachtnemer in lokale innovatieprojecten.
BOR	Aanbesteding openbare verlichting	Bij de openbare verlichting wordt LED toegepast en waar mogelijk helemaal geen verlichting (buitengebied), eisen aan verwerking vervallen materialen.
BOR	Groenbeheer	Pilots met innovatieve materialen, (boom)soorten worden zorgvuldig gekozen op basis van levensduur en onderhoud, keuze voor versnipperen van kerstbomen in Langbroek in plaats van verbranden.
BOR	Werkkleding buitendienst	
BOR	Bestek Bomen	Plan van aanpak ten aanzien van vrijkomende materialen.
BOR	Ingenieursdiensten	Duurzaamheid is breed opgenomen in selectie- én gunningscriteria.
FLO	Zero Waste Wandeltour	Wandeltour langs circulaire winkeliers in de Wijkse binnenstad.
FLO	Circulaire sloop school	
FLO	Nieuw gemeentewerfgebouw	Toepassing van circulaire bouwprincipes.
FLO	Markt	Hergebruik van klinkers op de markt.
A&O	Aanschaf nieuw meubilair	Circulariteit is als gunningscriterium meegenomen in de aanbesteding.
A&O	Handdoekjes toiletten	Van gerecycled papier en aparte inzameling voor hergebruik.

Meer informatie
Buiten organisatieadvies
+31 26 – 35 47 887
contact@buitenorganisatieadvies.nl
www.buitenorganisatieadvies.nl

buiten
organisatieadvies